

De magnitudine imperii Romani.

TRia quondam fertur habuisse in votis B. Augustinus: *Videre Christum in carne, Apostolum Paulum concionantem, & Romam triumphantem.* Neque diffiteor, quin & ego tum ratione certa, tum maximè Viri exemplo trahar trium istarum rerum cupiditate; non quod ad beatitudinem multum interfit habuisse ista, potuit enim habere Simon Magus; sed quod liberalis ingenii sit sensum optare earum rerum quas admiratur. Sed Romæ splendorem qui cogitat, hærebit sæpe dubius, quomodo ad tantum splendorem & decusevecta sit. Deo hoc omne adscribet, qui cogitat sacram ejus Providentiam, a qua Periodi sunt Imperiorum, & fixi rerum fines. Interea etiam humana virtute crevisse intelliget, quum ad Senatus constantiam oculos deflectet. Sed & vitiis quibusdam crevisse judicabit, quum fraudes, injustitiam, crudelitatem, superstitionem videbit. Vide spatia ista terrarum, dices Orbem fere totum cultissimum fuisse hujus imperii rus. Specta ejusdem Imperii initium; dices cum *Ætolis scelere illud fundatum esse.* Nonne in oris suo (verba sunt Minutii Felicis) scelere & collecti & muniti immanitatis sua terrore creverunt? Nam asylo prima plebs congregata est: confluxerunt perditii, facinorosi, incesti, sicarii, proditores: Et ut ipse Romulus Imperator & Rector, populum suum facinore præcelleret, parricidium fecit. Hæc prima sunt auspicia religiose Civitatis: Mox alienas virgines jam desponsatas & nonnullas de matrimonio mulierculas sine more rapuit, violavit, illusi, & cum earum parentibus id est cum Soceris suis, bellum miscuit, propinquum sanguinem fudit. Quid irreligiosius? quid audacius? quid ipsa confidentia sceleris tutius? Jam finitimos agris pellere, Civitates proximas evertere cum Templis & altaribus, captos cogere, damnis alienis & suis sceleribus adulescere? Ita quicquid Romani tenent, colunt, possident, audacia præda est. Totius ergo Romanis impiatum, quoties triumphatum. Audi Laetantium. Nostri nullam aliam ad immortalitatem viam arbitrantur quam exercitus ducere, aliena vastare, urbes delere, Opida confcindere, liberos populos aut subiicere servituti. Videlicet, quo plures homines adfluxerint, spoliaverint, eo se nobiliores & clariores putant. Audi denique Mithridatem Atque ut ipsi ferunt conditores suos Lupæ uberibus altos, omnem illum populum scio luporum animos inexplēbiles sanguinis habere, atq; Imperii divitiarumque avidos ac jejunos. Hisce igitur artibus sub Regibus constituta Resp. est. Sub Consulibus, inter quos nonnunquam & Dictatores & Decemviri fuerunt usque trans Padum Italia occupata est: Africaque subacta Hispania accesserunt: Gallie & Britannie tributariæ factæ sunt: inde Illyrici, Istri, Liburni, Dalmatae, domiti: Ad Achaiam transitum est: Macedonia pulso Antiocho primum pedem posuere. Mithridate victo Ponti Regnum occupatum, & Armenia minor quam idem tenuerat, armis obtenta est. In Mesopotamiam Romanus pervenit exercitus. Cum Parthis foedus initum. Judea omnis victa, etiamque Cilicia & Syria. Sub Imperatoribus vero Cantabrigi, Asturesque sub jugum missi. Accesserunt Romano Orbi Alpes maritimæ, Alpes Cottiae, Rhetia, Norica, Pannonia, Moesia, & omnis ora Danubii Rhemig; Alexander